

ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКІВ МІСЬКОЇ І ПРИРОДНОЇ СИСТЕМ НОВОВОЛИНСЬКА

Основним екологічним компонентом урбанізованої екосистеми виступає людина, або міське населення. Відповідно універсальне екологічне відношення “організм - середовище” постає у вигляді відношення “суспільство - природа”, а останнє - у вигляді відношення “міське населення (людина) - міське середовище”. На екологічний стан навколишнього середовища міст впливають не тільки промисловість і транспорт, а й безпосередньо його мешканці. Саме від свідомої поведінки й обізнаності мешканців урбанізованих територій залежить те, чи буде місто екологічно безпечним і комфортним для проживання.

Нововолинськ — місто у Володимирському районі Волинської області (рис. 1).

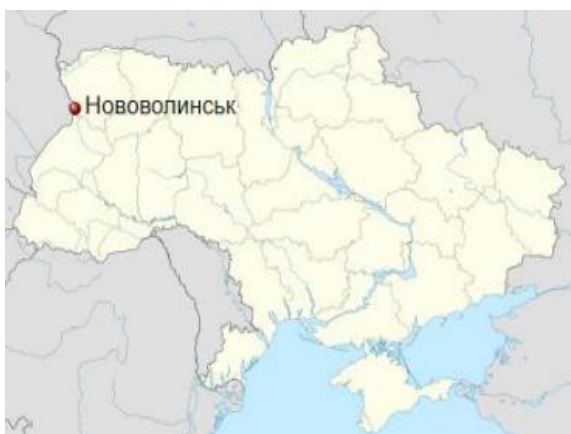

Рис. 1 – Розміщення міста Нововолинськ на карті України

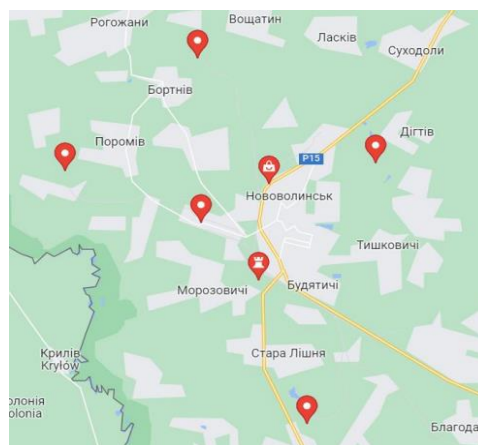

Рис. 2 – Розташування шахт та териконів Нововолинська

Загальна площа - 1733 га, з них: 1) забудовані землі — 1159,92 га; 2) сільськогосподарські землі — 570,08 га; 3) лісовкриті площі — 0 га; 4) відкриті заболочені землі — 3 га.

Водойми: р. Студянка, озеро Шахтарське. Лабораторією особливо-небезпечних інфекцій з води озера виділено 10 культур непатогенних холероподібних мікроорганізмів, що можуть викликати захворювання шлунково-кишкового тракту.

Вітер переважно південно-східний, пориви вітру можуть сягати від 11 м/с. Нововолинськ розташований на волинській височині. Клімат помірно континентальний. Зима м'яка, літо тепле. Середня температура січня $-4,5^{\circ}\text{C}$, липня $18,6^{\circ}\text{C}$. Опадів 550–600 мм на рік. Вегетаційний період близько 200 днів.

У липні 1954 року з'явилась перша шахта у Львівсько-Волинському вугільному басейні – шахта №1 “Нововолинська”. А згодом одне за одним почали виростати інші вугільні підприємства: шахти №2,3,4,5,6,7,8,9, “Бужанська” (рис. 2). Нині ДП “Волиньвугілля” має в своєму складі дві діючих шахти №9 та “Бужанська”. Також невідомою лишається доля довгобуду шахти №10.

Місто не є ідеальним, для того щоб потрапити з віддалених районів до міських установ потрібно більше ніж 30 хвилин, не скрізь в пішій доступності є дитячі садки, школи та навіть магазини. Основна частина магазинів з одягом розташована в центрі міста. В місті Нововолинськ розташовані установи та підприємства обслуговування міжселенного та міського значення. Переважна їх більшість зосереджена в центральній частині міста. Великим недоліком в плануванні є те що заводи по виготовленню та переробці знаходяться на околиці та в самому місті, що негативно впливає на населення.

В місті забруднення повітря найпоширеніша проблема. Один період заводи, які займаються переробкою м'яса, зливали воду в ґрунт, а вона потрапляла на городи містян, а також скидали тверді відходи. Основними джерелами забруднення повітряного басейну є об'єкти підприємств вугільної галузі, де відбуваються викиди шахтного газу шахтними вентиляційними установками, а також продукти згоряння внаслідок самозаймання вуглевмісуючих порід у відвалах і териконах. Доволі велике забруднення й після спалювання пального двигуном внутрішнього згоряння. В місті проходить траса регіонального сполучення, через що відбувається великий викид вуглекислого газу.

Радіаційний фон		Пил	
Погана якість повітря			
Інші токсичні гази		Основні гази	
Пил 1.0 мкм PM1.0		23.8 мкг/м ³	
Пил 2.5 мкм PM2.5		24.6 мкг/м ³	
Пил 10 мкм PM10		30.9 мкг/м ³	
Температура Temperature		15.18 °C	
Вологість Humidity	Активация Windows Перейдіть до розділу "Налаштування" активувати Windows.	47.71 %	
Атмосферний тиск Pressure		743.72 мм.рт.ст.	

Рис. 3 - Результати станції

Навесні у Нововолинську встановили три станції контролю якості повітря. Показники, які можна переглянути: пил, радіаційний фон, основні гази та інші токсичні гази. На сайті результати станцій доступні за 48 годин. Пристрої отримали у межах співпраці з програмою EGAP. Екостанції встановлені на базі ліцеїв №4, №6 та №8. На жаль не завжди можна переглянути всі показники. На станції, яка встановлена на ліцеї №6 показує тільки показник пилу, а інші станції можуть не відображати усіх показників з технічних причин (рис. 3).

У населеному пункті є тільки станції, які відображають тільки якість повітря. На жаль вихідні результати не завжди можуть порадувати громадян, оскільки на території міста знаходиться великий завод "Кроноспан". Станом на 2020 рік у підприємства в процесі виробництва експлуатується 62 джерела викиду забруднюючих речовин. Якщо показник пилу позначений червоним кольором, що означає IV категорію якості повітря, тобто погану якість. Рекомендації, які надають громадянам при такому забрудненні «Вміст у повітрі забруднюючих речовин становить небезпеку при довготривалому впливі. Усі категорії населення можуть відчувати загострення рефлексорних реакцій та мати наслідки для здоров'я при довготривалому впливі.».

Основні проблеми міст пов'язані зі станом міського навколишнього середовища: забруднення повітря, шум, забруднення води, транспортні проблеми, інтенсивна урбанізація, тощо. Місто майбутнього це екологічне місто, яке живе гармонії з природою. Країни, які перші це зрозуміють і інвестують в "зелене (екологічне) власне майбутнє" отримають не лише екологічну, а й економічну перевагу. Людина по максимуму повинна зберегти екосистему, яку природа сама створила. Для своїх потреб вона може зробити штучну екосистему, але без знищення природної. Найкращим буде не змінювати ті екологічні системи, які створені природою. Місто може існувати з різними екосистемами, головне щоб не приносити шкоду їй і навпаки.